

Vuoden 2024 tilinpäätös yllätti myönteisesti – matkaa talouden tasapainoon on kuitenkin vielä

Kuopion kaupungin tilinpäätös muodostui - 6,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2024 alkuperäinen talousarvio laadittiin - 20,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi eli tulos on myönteinen. Kaupungilla on edelleen merkittävät talouden tasapainotustavoitteet kuluvaan vuoteen. Positiivista on, että Kuopion asukasluku kasvoi viime vuonna 1647 henkilöllä, ja kaupungin väkiluku oli vuoden 2024 lopussa 125 668.

Taloutta vakautettiin monilla toimilla

Huolestuttavan talouskehityksen vuoksi kaupunki käynnisti kesäkuussa 2024 talouden vakautustoimet. Vakauttamistavoite ylitettiin ja vuosi kääntyi selkeästi ennakoitua paremmaksi. Useat toteutetut toimet olivat kuitenkin kertaluontoisia, kuten kiinteistöjen korjausten vähentäminen. Valtuuston linjaama talouden tasapainottamisohjelma edellyttää pysyviä muutoksia kaupungin talouden rakenteisiin, elinvoiman vahvistamista ja työllisyyskehityksen aktiivista hoitamista.

“Tilinpäätöksen lukujen valossa kaupungin viime kesäkuussa päättämät talouden vakautustoimet toteutuivat suunniteltua voimallisemmin. Palvelujen ostoja ja henkilöstömenoja kyettiin hillitsemään eri toimin, ja toimintamenojen nousu jäi vajaaseen 2 prosenttiin”, kertoo kaupunginjohtaja **Soile Lahti**.

Vuosi 2024 oli kuntien rahoituksen normalisoitumisvuosi. Verotuloissa eivät enää vaikuttaneet nk. verohännät, jäljet aikaisemmasta kuntien veroprosenttien tasosta. Valtionosuuksien määrässä näkyvät sote-rahoituksen lopulliset erät, joiden vaikutusta jaksotetaan aina vuoteen 2027 asti. Oli tiedossa, että kokonaisuudessaan verorahoitus pienenee, laskua vuoteen 2023 tuli -11 miljoonaa euroa.

Kaupunki investoi 70 miljoonalla eurolla – asuntorakentamisen alavire jatkuu, työttömyys kasvoi

Vuonna 2024 kaupungin nettoinvestoinnit olivat 69,9 miljoonaa euroa. Suurimmat investointikohteet olivat Savilahden Luola, Pyörön, Jynkän ja Sinikellon päiväkodit sekä Pirtin koulun rakentamisen käynnistyminen.

Uusia asuntoja valmistui 538, mikä oli 55 % edellisvuotta vähemmän. Uusien rakennuslupien määrä putosi edelleen. Lupia myönnettiin 165, mikä oli 75 % vuotta 2023 vähemmän. Eniten kerrostaloasuntoja ja noin kolmasosa uudistuotannosta valmistui keskustan ja Pirtin alueille. Savilahteen valmistui alueen ensimmäiset asunnot. Eniten omakoti- ja rivitaloasuntoja valmistui Hiltulanlahteen ja maaseutualueille.

Vuonna 2024 Kuopion keskimääräinen työttömyysaste oli 11,1 %. Työttömyys kasvoi edellisvuodesta keskimäärin noin 1000 työttömällä ja työttömyysaste nousi 0,9 %-yksikköä. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi noin 5 % edellisvuodesta ja samalla avoimien työpaikkojen määrä väheni. Kuopion työttömyysaste oli kuitenkin neljänneksi pienin 15 suurimman kaupungin joukossa. Viime vuoden aikana valmisteltiin TE-palvelujen siirtoa valtiolta kunnille ja Kuopion työllisyysalueen käynnistymistä.

Poimintoja palveluista – Luola avattiin käyttöön ja vuorovaikutus- ja tunnetaitoja edistettiin

Kuopiolaisten hyvinvointia edistettiin viime vuonna mm. kulttuurierientojen ja liikuntamahdollisuuksien muodossa runsaasti. Savilahdessa avattiin 14.8.2025 väestönsuojelu-, tapahtuma- ja liikuntakäyttöön

Luola, jossa mitattiin loppuvuoden 2024 aikana noin 121 000 käyntikertaa. Muillakin liikuntapaikoilla ylitettiin toiminnalliset tavoitteet kaikilla mittareilla, ja erityisesti lasten ja nuorten käynnit liikuntapaikoilla lisääntyivät yli 20 %. Kansalaisopiston kursseilla käytiin entistä enemmän, mikä palautteiden perusteella lisäsi osallistujien hyvinvointia ja mielenterveyttä.

Museoissa vuosi oli vilkas – kaikkien museoiden näyttelyissä vierailtiin yhteensä 124 451 kertaa. Kaupunginkirjaston laina- ja kävijämäärät nousivat myös huimasti. Kuntalaiset lainasivat yli 2,3 miljoonaa lainaa, asioivat verkossa 1,6 miljoonaa kertaa ja kävivät kirjastoissa 1,4 miljoonaa kertaa. Kaupunginorkesterin konserttien kävijämäärä kasvoi 32 % ja kaupunginteatterissa ja sen tapahtumissa käytiin 16 % enemmän kuin edellisenä huippuvuonna 2018, ennen koronapandemiaa.

Kuopion kaupungin perusopetukseen luotiin tunne- ja turvataitokello, joka palkittiin viime vuoden lopulla valtakunnallisena, ansiokkaana kehittämistekona. Varhaiskasvatuksessa erityisenä pedagogisena painopistealueena olivat vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Oppilaitosnuorisotyö käynnistyi toisella asteella Wörtti-hankkeen myötä.

Savilahden kehitys jatkui ja alueelle valmistui viime vuoden aikana Luolan lisäksi pääpelastusasema, FinVectorin tuotantotehdas, Lainesairaala ja Sarastuskaaren ensimmäinen asuntokohde. Sorsasalosta varattiin 40 hehtaarin suunnittelualue eurooppalaiselle puhtaan teknologian investoijalle. Myös Tahkon kehittäminen jatkui: Tahkon keskustan ja Tahko Bungalowsin asemakaavat saivat lainvoiman, infran rakentaminen eteni ja uusia investointeja valmistui majoitukseen ja palveluihin.

Kuopion kaupunki edisti myös ilmasto- ja resurssiviisaita tavoitteitaan ahkerasti viime vuonna. Uusi Viksu Kuopio -ohjelma hyväksyttiin ja se osoittaa suuntaviivat hiilineutraalin ja ilmastoturvallisen kaupungin sekä kestäväen hyvinvoinnin edistämiseksi. Lisäksi kaupungille valmistui luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO). Kaupunkikonserni säästi vuoden 2024 aikana lähes 21 miljoonaa kilowattituntia sähköä ja lämpöä, mikä vastaa yli miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen keskeisiä tunnuslukuja

Kaupungin luvut sisältävät kaupungin ja Tilapalvelut. Konserni sisältää edellä mainittujen lisäksi kaupungin omistamat konserniyhteisöt ja -yhteisöosuudet.

	2022	2023	2024	Muutos 2023/2024
Vuosikate M€	44,5	56,7	50,7	- 5,9 M€
Vuosikate %-poistoista	91 %	104 %	88 %	-14 %-yks.
Vuosikate €/asukas	363	457	404	-53 €/asukas
Verotulot M€	549,6	308,1	302,6	-5,5 M€
Nettoinvestoinnit M€	91,4	81,1	69,9	-11,2 M€
Investointien tulorahoitus %	43 %	62 %	70 %	+8 %-yks.
Yli-/alijäämä M€	-4,3	2,3	-6,9	-9,2 M€
Lainakanta €/asukas	4341	4374	4755	+381 €/asukas
Henkilötyövuodet	6342	3456	3542	+86
Asukasmäärä	122 594	124 021	125 668	+1647
Konsernin lainakanta €/asukas	9887	7450	8056	+605
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas	11487	8749	9619	+ 870

Kaupunkikonsernin, joka sisältää kaupungin ja taseyksiköiden lisäksi kaupungin omistamat konserniyhteisöt, kuntayhtymä- ja muut yhteisöosuudet, vuoden 2024 ylijäämä oli 22,9 miljoonaa euroa. Konsernitase oli 1,9 miljardia euroa.

Yhteistyöllä luodaan hyvän elämän edellytyksiä kaikille

Vaikka vuoden 2024 taloudellinen tulos oli hyvä saavutus, on varsinainen pysyvästi talouden ja toiminnan rakenteisiin vaikuttava työ vasta alkamassa. Kaupunki tarvitsee seuraavaksi päätöksiä rakenteellisista uudistuksista kuten palveluverkosta, johtamisjärjestelmän uudistamisesta, hallinnon tukipalvelujen virtaviivaistamisesta sekä pysyvästi tarkkaa harkintaa, mihin kaupunki on valmis sitoutumaan ja mihin kohteisiin investoidaan. Kasvatus ja opetus ovat kaupungin keskeisimmät palvelut, joten paine menokehityksen hillitsemiseksi kohdentuu suurelta osin sinne.

Samalla on vahvistettava elinvoimaa tukevia toimintoja, yhteistyötä kaupungin ja alueen eri toimijoiden kesken sekä edunvalvontaa. Työllisyysalueiden toiminnan käynnistyminen ja rahoitusvaje siinä haastaa kaikkia kuntia, myös Kuopiota.

“Haluamme näissä tilanteissa ankkuroitua entistä lähemmäs asukkaitamme ja viestiä omilla toimillamme uskoa tulevaan. Tiiviillä yhteistyöllä pystymme luomaan hyvän elämän edellytyksiä kuopiolaisille”, sanoo kaupunginjohtaja Lahti.

Kaupungin vuoteen 2035 ulottuvan strategian uudistaminen on käynnistynyt viime vuoden lopulla. Uudet päättäjät valitaan huhtikuussa 2025 järjestettävissä kuntavaaleissa ja he pääsevät viimeistelemään strategian kautta suuntaviivoja Kuopiolle tulevaan.